

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003217

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-10-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончарова Яна Ігорівна

2. Yana Goncharova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2656-5099

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 42204 (053 Психологія)

Дата захисту: 07-12-2024

Спеціальність за освітою: Психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 7052

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.41.35

Тема дисертації:

1. Особливості подолання стресу поліцейськими в умовах війни
2. Features of Stress Coping Among Police Officers in Wartime

Реферат:

1. У дисертації здійснено теоретичний аналіз та емпіричне вивчення проблеми подолання стресу поліцейськими в умовах війни, а саме розглянуто природу та специфіку стресу; визначено, що копінг-стратегії виступають адаптаційним механізмом поліцейських до стресових ситуацій. В дисертації життестійкість поліцейських розглядається як чинник протидії стресу в умовах війни. Поліцейські є важливим елементом у системі підтримання порядку та безпеки під час війни. Їх здатність ефективно справлятися зі стресом впливає на загальний рівень стабільності в суспільстві, адже від їхньої роботи залежить забезпечення безпеки громадян та запобігання надзвичайним ситуаціям. Показано, що поліцейські в умовах війни стикаються з надзвичайно складними та небезпечними ситуаціями, такими як масові бойові дії, терористичні загрози, евакуація цивільних, ліквідація наслідків обстрілів тощо. Ці умови можуть викликати хронічний стрес, посттравматичний стресовий розлад та інші психологічні проблеми, що потребують відповідних копінг-стратегій для збереження психічного здоров'я. Копінг-стратегії безпосередньо впливають на здатність поліцейських виконувати свої службові обов'язки. Поліцейські, які

вміють ефективно долати стресові ситуації, можуть краще приймати рішення, діяти зосереджено та підтримувати спокій в екстремальних умовах. В умовах війни поліцейські працюють під постійним психологічним навантаженням. Без належної емоційної регуляції та ефективних копінг-стратегій зростає ризик професійного вигорання, яке може призвести до зниження мотивації, психосоматичних розладів і, навіть, відмови від служби. У якості чинників, що підвищують стресостійкість та допомагають поліцейським долати стрес й справлятися зі складними життєвими ситуаціями представлено: антиципаційну спроможність, ефективні копінг-стратегії, життєстійкість, співчуття до себе; тоді як у якості факторів ризику, що провокують виникнення стресу у поліцейських виявляються - антивітальність, страх співчуття до себе, реактивна поведінка. У дисертації вперше визначено психологічні характеристики поліцейських, що використовують різні типи стратегій подолання стресу. Встановлено, що працівники поліції зі стагнующим копінгом характеризуються низькою професійною активністю, психічною стійкістю та емоційною залученістю до роботи; вони частіше схильні до уникання проблем та відмови при невдачах, що підвищує ризик психічного вигорання; їхній рівень співчуття до себе є низьким, що призводить до самокритики та більшої вразливості до стресу; вони мають найвищий рівень використання стратегії уникання стресу, що значно впливає на їхню професійну ефективність та мотивацію. Виявлено, що поліцейські зі збалансованим копінгом відзначаються здатністю підтримувати психологічну стабільність та контролювати свої емоції в стресових ситуаціях; вони менш схильні до вигорання завдяки оптимальному використанню доступних ресурсів та здатності до адаптації; їхній рівень співчуття до себе є помірним, вони відкриті до співчуття, проте інколи можуть стикатися з певними обмеженнями. Хоча їхня здатність до антиципації трохи поступається результативним групам, вони залишаються ефективними у стресових умовах завдяки комбінації проактивних та реактивних стратегій. Визначено, що поліцейські з результативним копінгом характеризуються високою здатністю до активного вирішення проблем, швидким відновленням після стресу та низькою схильністю до уникання; вони демонструють найвищий рівень професійної активності, психічної стійкості та емоційного ставлення до роботи, що допомагає уникнути вигорання; їхня здатність до співчуття до себе є найвищою завдяки уважності до себе та доброті, що сприяє збереженню емоційної стабільності та професійної ефективності. Вперше було з'ясовано, що параметри життєстійкості та задоволеності життям в умовах війни зберігають стабільність попри притаманні копінг-стратегії, що підкреслює певну незалежність цих аспектів від копінг-стратегій та вказує на важливість їхньої окремої підтримки. У роботі емпірично доведено, що в умовах війни співчуття до себе виконує роль ефективної копінг-стратегії у поліцейських, допомагаючи їм знижувати рівень стресу та дає можливість краще справлятися з емоційними навантаженнями й уникати вигорання. Виявлено, що співчуття до себе відіграє вирішальну роль у формуванні адаптивних копінг-стратегій у поліцейських. Вперше емпірично встановлено, що страх співчуття виступає у якості бар'єра для ефективного використання співчуття до себе як копінг-стратегії. Показано, що поліцейські, які відчують страх перед виявленням співчуття до себе, можуть уникати самопідтримки та емоційного самоприйняття, що знижує їхню здатність до адаптивного подолання стресу. Вперше встановлено зв'язок між психічним вигоранням поліцейських та використанням різних типів копінг-стратегій в умовах війни (стагнующого, збалансованого, результативного).

2. The dissertation provides a theoretical analysis and empirical study of the problem of stress management among police officers in wartime conditions, specifically examining the nature and specificity of stress. It has been determined that coping strategies serve as an adaptive mechanism for police officers in stressful situations. In the dissertation, police resilience is considered as a factor of resistance to stress in wartime. Police officers are a crucial element in maintaining order and security during the war. Their ability to effectively cope with stress impacts the overall stability of society, as the safety of citizens and the prevention of emergencies depend on their work. It has been shown that, in wartime, police officers face extremely difficult and dangerous situations, such as large-scale combat operations, terrorist threats, civilian evacuations, and addressing the aftermath of shelling. These conditions can lead to chronic stress, post-traumatic stress disorder, and other psychological issues that require appropriate coping strategies to maintain mental health. Coping strategies directly influence police officers' ability to perform their duties. Officers who can effectively manage stressful situations are better able to

make decisions, act with focus, and maintain calm in extreme conditions. In wartime, police officers work under constant psychological pressure. Without proper emotional regulation and effective coping strategies, the risk of professional burnout increases, which can lead to reduced motivation, psychosomatic disorders, and even withdrawal from service. As factors that increase resilience and help police officers overcome stress and cope with difficult life situations, the following are presented: anticipatory capacity, effective coping strategies, resilience, and self-compassion. On the other hand, the risk factors that provoke stress in police officers include activity, fear of self-compassion, and reactive behavior. The dissertation first identifies the psychological characteristics of police officers employing various types of coping strategies for stress management. It is established that police personnel with stagnant coping exhibit low professional activity, mental resilience, and emotional engagement at work; they are more prone to avoidance of problems and disengagement in the face of failure, increasing the risk of psychological burnout. Their level of self-compassion is low, leading to self-criticism and greater vulnerability to stress. They show the highest level of using avoidance strategies for stress, significantly impacting their professional effectiveness and motivation. It is found that police officers with balanced coping are characterized by the ability to maintain psychological stability and manage their emotions in stressful situations; they are less susceptible to burnout due to the optimal use of available resources and their adaptability; their level of self-compassion is moderate, and they are open to empathy, although they may sometimes face certain limitations. While their ability to anticipate slightly lags behind that of effective groups, they remain effective in stressful conditions due to a combination of proactive and reactive strategies. It has been determined that police officers with effective coping are characterized by a high capacity for active problem-solving, quick recovery from stress, and low tendencies toward avoidance; they demonstrate the highest level of professional activity, mental resilience, and emotional commitment to their work, helping them to avoid burnout. Their capacity for self-compassion is the highest, due to their mindfulness and kindness towards themselves, which contributes to maintaining emotional stability and professional effectiveness. For the first time, it has been clarified that the parameters of resilience and life satisfaction during wartime maintain stability despite inherent coping strategies, emphasizing a certain independence of these aspects from coping strategies and highlighting the importance of their separate support.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Гончарова Я.І. Особливості спрямованості поліцейських у складних професійних ситуаціях. Наукові записки. Серія: Психологія. 2024. №1. С. 49-54.
- Гончарова Я.І. Специфіка проактивної копінг-поведінки поліцейських в умовах воєнного стану. Габітус. 2024. №58. С. 227-231.
- Гончарова Я.І. Самовладання поліцейських з використанням різних стратегій копінг-поведінки. Перспективи та інновації науки. 2024. №3(37). С. 803-811.
- Шиліна А.А., Гончарова Я.І. Специфіка прийняття рішень поліцейськими в умовах воєнного стану. Наукові перспективи (спецвипуск). 2024. №5(47). С. 1735-1743.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шиліна Алла Андріївна

2. Alla A. Shilina

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7377-0776

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кокун Олег Матвійович

2. Kokun Oleh M.

Кваліфікація: д.психол.н., професор, 19.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=mkCMnvAAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, буд. 2, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пасько Ольга Миколаївна
2. Pasko Olha M.

Кваліфікація: д. ю. н., доцент, 19.00.06**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Одеський державний університет внутрішніх справ**Код за ЄДРПОУ:** 08571570**Місцезнаходження:** вул. Успенська, буд. 1, Одеса, 65014, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство внутрішніх справ України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Греса Наталія Володимирівна
2. Nataliya V. Gresa

Кваліфікація: к. психол. н., 19.00.06**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-0517-4822**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет внутрішніх справ**Код за ЄДРПОУ:** 08571096**Місцезнаходження:** пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство внутрішніх справ України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Пономаренко Яна Сергіївна
2. Yana Ponomarenko

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.06**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-3374-3930**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет внутрішніх справ**Код за ЄДРПОУ:** 08571096**Місцезнаходження:** пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Євдокімова Олена Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Євдокімова Олена Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Невядовський Владислав Олегович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна